

3. A Tordai-hasadéki Kéményseprő-barlang. — *Erdély*, 3, 1935.
4. Torda földrajzi helyzete és jelentősége. — *Aranyosvidék*, 52., 1935.
5. A meziádi Czárán-barlang felfedezése. — *Erdély*, 11–12., 1935.
6. A Tordai-hasadék. — *Az EME Tordán, 1938. aug. 28-án tartott 15. vándorgyűlésének emlékkönyve, 1939.*
7. A Békás-szoros. — *Az EME Gyergyószentmiklóson, 1939. aug. 27–29-én tartott vándorgyűlésének emlékkönyve, 1940.*
8. A cseppkövek keletkezésének gyorsasága. — *Természettudományi Közöny. 10., 1941.*
9. Adatok Erdély paleolitikumához. — *Közlemények az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiséggyűjtéséből. 2. kötet, p. 195–197. Kolozsvár, 1942.*
10. A Tordai-hasadék keletkezése. — *Földrajzi Közlemények, 1943.*
11. A Zichy-barlang felfedezése 40 éves évfordulójának megünneplése. — *Erdély*, 40. évf. p. 173–174. Kolozsvár, 1943.
12. Szirénafog a Bácsi-torok felső durvamészkes rétegéből. — *Múzeumi füzetek, új folyam, 1. füzet, 1944.*
13. Cseppkőves barlang Körösfő alatt. — *Erdély, 1944. szept.*
14. A Tordai-hasadék régi kirándulói. (1574-es és 1600-as feliratok barlangokban.) — *Erdély, 41. évf. 7–8. szám. Kolozsvár, 1944.*
15. A Tordai-hasadék keletkezése. — *Földrajzi Zsebkönyv, 7. évf., p. 46–51. Budapest, 1945.*
16. A meanderforrás és szerepe a meandernyak átvágásában. — *Kolozsvári Bolyai Tudományegyetem Emlékkönyve, 1945–55.*
17. Adatok Kolozsvár környéke forrásainak ismeretéhez. — *A Babes- és Bolyai Tudományegyetem Közleményei. Természettud. Sorozat, 1–2. 1957.*
18. A Berettyó forrásvidékének karsztjelenségei. — *Karszt és Barlang, 1962. I–II.*
19. Kiegészítés Bartha Lajos cikkéhez a Călugări dagadóforrásról. — *Karszt és Barlang, 1972. II.*
20. Földrajzi kislexikon. (*Madarász Antallal és Balázs Árpáddal.*) *Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1976. 452. oldal*

BÚCSÚ RÉVÉSZ LAJOSTÓL

Nehéz végső búcsút venni olyan embertől, akivel évtizedeken át annyi közös munkánk, közös gondunk, közös örömünk volt. Akivel együtt jártuk a barlangoknak a mélységben húzódó földalatti ösvényeit, együtt másztuk át a Kaukázus magasba nyúló havas-jeges főgerincét, együtt szerveztünk kutatótáborokat, és együtt mentettük a bajbajutottakat.

Amikor most visszavonhatatlanul búcsúzni kell, az enyhíti csak az elválás fájdalmát, hogy Révész Lajos egész életét élt, teljes és töretlen pályát futott be. Nemcsak mint elveihez, világnézetéhez mindig hűséges munkásember, de mint természetbarát, mint a hegyek és barlangok szerelmese is.

Munkás emberek gyermekeként született Budapesten, 1909-ben. A polgári iskola után asztalos-tanuló lett, de utóbb, a gazdasági válság idején, mint szakmunkás rövid időre tudott csak elhelyezkedni szakmájában, így éveken át mint lapkihordó, napszámos, kifutó és gyári munkás tartotta el magát és később családját is.

Ipari tanuló korában, 1923-ban belépett a faipari ifjúsági munkások szervezetébe, melynek utóbb vezetői tagja is lett, de baloldali tevékenysége miatt 1927-ben kizárták a szakszervezetből. 1929-ben kapcsolódott be az illegális kommunista pártmunkába.

A munkásmozgalommal egyidőben, 1923-ban lett tagja a munkás turisták szervezetének, a Természetbarátok Turista Egyesületének, amelynek keretén belül legszívesebben a hegyeket és barlangokat járta. Utóbb éveken át az Egyesület vezetőségi tagja, 1935-től az Egyesület központi elnökségének tagja, majd titkára volt a legnehezebb időkben, az Egyesület 1944 márciusában történt feloszlásáig.

1944–45-ben az Újpesten működő ellenállási csoport tagja volt, és a felszabadulás után itt vett részt az újpesti kommunista párt szervezet megalakításában.

1945-ben az újjászervezett Magyar Turista, Sí- és Evezős Szövetségnek lett első titkára, majd röviddel utóbb, mint régi barlangkutatót az Aggteleki-cseppkőbarlang igazgatói teendőivel bízták meg.

A felszabadulás előtti hetekben Aggtelek és Jósavfő községek lakossága a gazdátlanul maradt barlangban keresett menedéket a front elől, háziállataival együtt. Így aztán a barlang 1945-ben szomorú állapotban volt, világítása tönkrement, járatait, termeit szerteszét szemét és hulladék borította, a barlanghoz tartozó épületek és szállodák kifosztva, ajtók, ablakok nélkül, használhatatlanul álltak. Révész Lajos jórészt kétkezi munkájával, a jó szakmunkás ezermester készségével tette a barlangot rövidesen újra látogathatóvá, és a hozzátartozó épületeket újra lakhatóvá. Így indulhatott meg ismét az idegenforgalom a Baradlában. Közben megszervezte az MKP jósavfői szervezetét, és utóbb annak titkári teendőit is ellátta. De tudott időt szakítani a barlangkutatásra is. Ez idő tájt sikerült kedves munkatársával, Margitics Jánossal együtt föltárnia a Baradlában a Meseországban elnevezett gyönyörű barlangszakaszt.

1949-ben a Váci Erdőgazdaság igazgatója lett, majd más fontos posztokra került, de a természetbarát mozgalomhoz és a barlangkutatáshoz mindig hű maradt. 1952. augusztus 4-én részese volt a Béke-barlang feltárásának és első bejárásának, majd évekként később a barlang felmérésének is.

1956 októberében fegyverrel a kezében védte a XIX. ker. pártbizottság épületét, majd a Partizán-szövetségben jelentkezett szolgálatra, ahonnan az első csoporttal vonult be a BM karhatalomhoz. Ott előbb főhadnagy, utóbb századosként a páncélos század, majd más alakulat parancsnokának politikai helyettese és egyben a zászlóalj pártbizottságának tagja, majd agitprop. titkára volt. 1958 márciusától az Uránércbánya Tervező Irodájához helyezték át.

Az 1958–59-ben újjászerveződött Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak haláláig elnökségi tagja volt. Munkájára, higgadt ítéletére a Társulat mindig bizton támaszkodhatott. A Vörös Meteor Természetbarát Egyesület Barlangkutató és Hegymászó Szakosztályainak volt tevékeny tagja, de a barlangkutatók szerte az országban ismerték, tisztelték és szerették a kevés beszédű, de sokat dolgozó, szorgalmas és segíteni mindig kész embert. Gyakran meghívták kutatótáboraikba, és ő mindig szívesen ment, és fáradhatatlanul dolgozott, segített, feltáró munkában és felmérésben egyaránt.

Amikor megszerveztük a Barlangi Mentőszolgálatot, készséggel állt közénk, és számos barlangi mentésben vett részt tevékenyen.

Az MKBT-ben vállalt feladatai mellett éveken át vezette a Magyar Természetbarát Szövetség Barlang Bizottságának munkáját is.

A feléje irányuló megbecsülést számos kitüntetés jelezte. Munkásmozgalmi érdemeiért a Szocialista Hazáért Érdemrenddel, a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékéremmel és a Magyar Partizán Emlékéremmel tüntették ki. A természetbarát mozgalomban évtizedeken át végzett kimagasló munkájáért a Magyar Népköztársasági Sport Érdemérem ezüst fokozatával tüntette ki az Elnöki Tanács. A barlangkutató munka terén elért eredményeiért az MKBT közgyűlése a Vass Imre érmet adományozta részére. Az eredményes barlangi mentésekért pedig a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Életmentő Érdeméremmel tüntette ki.

Sok-sok munka állt e kitüntetések mögött. Nemigen van hazánknak és a szomszédos országoknak olyan karsztvidéke, ahol Révész Lajos ne járt, ne kutatott volna. Otthon volt a Budai-hegyek barlangjaitól a Mecsek és a Bükk karsztjáiig mindenütt. De a legtöbb munka és élmény mégis az Aggteleki-karsztvidékhez: a Baradlához, a Béke-barlanghoz és az Alsó-hegyhez fűzte, ahol annyi szép és eredményes kutatómunkának volt részese. Ez a gyönyörű gazdag út most véget ért, de értelmes, tartalmas, szép életút zárult le.

A magyar barlangkutató Révész Lajos távozásával nagy veszteség érte. Egy hallgatag, de fáradhatatlanul munkálkodó vezető tagjától búcsúzik az egész magyar természetbarát és barlangász társadalom. Búcsúzik az MKBT elnöksége és tagsága, búcsúzik a sok-sok barlangkutató és hegymászó, akikkel együtt dolgozott, küzdött, túrázott a föld mélyén és a hegyek ormain. Szeretettel őrizzük meg szerény, mindig segítőkész egyéniségének nem halványuló emlékét.

Dr. Dénes György

FODOR GÉZA (1954–1979)

1979. július 14-én a Szalajka-forrás vízalatti járatának felderítése során veszítette életét Fodor Géza, az MHSZ Debreceni Könnyűbúvár Klub műszaki vezetője.

A könnyűbúvár sporttal 1972-ben ismerkedett meg, a barlangkutatóval pedig 1974-ben. Lelkes, kitartó és céltudatos munkával a klub legjobb búvára, majd műszaki vezetője lett.

A vízalatti barlangkutató terén jelentős volt a Miskolc-tapolcai termálforrás 20 méteres vízmélység alatti járatainak feltárása, melyet sokáig csak ő egyedül ismert. Több bükki karsztforrás kutatásában is fontos munkát végzett.

Tragikus halálával egy fiatal, lelkes barlangkutató búvár pályája szakadt meg.

Czakó László

ELHUNYT ROSTA MÁRTA

A dorogi Kadić Ottokár barlangkutató csoport tagjaként 1962-től 1976-ig tevékenykedett a Sátorköpusztai- és a Strázsa-barlang feltárásánál. „Dönizke” jó kedvével és lankadatlan szorgalmával példát mutatott a csoport tagjainak és elnyerte mindnyájunk szeretetét. Aktívan részt vett az MKBT életében is mint Számvizsgáló Bizottsági tag.

A kutatócsoport fájó szívvel búcsúzott el tőle, amikor az élet rendje szerint férjhez ment és 1976-ban férjével együtt Nyíregyházára költözött. Onnan érkezett a megdöbbentő hír, hogy Rosta Márta hosszú szenvedés után, életének 36. évében elhunyt. Élete teljéből két kicsi fiát hagyta hátra, akiknek rövid ideig boldog és gondos anyjuk volt.

Emléke bennünk él és azt mindig őrizni fogjuk.

*Madaras Istvánné
a kutatócsoport vezetője
és a csoport minden tagja*